

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 206

Güney Kafkasya'da Stratejik Kenetlenme: İstanbul Bildirisi ile Yeni Dönem

İran-ABD Çatışmasında Askeri Kapasite ve Konvansiyonel-Asimetrik Denge

Türkiye-Suudi Arabistan Vize Muafiyeti Anlaşması

Ukrayna'nın AB Üyelik Müzakerelerinin Güncel Durumu: Stratejik ve Politik Bir Dönüşüm

Türkiye ve Almanya 12 Yıl Sonra Stratejik Diyalog Mekanizmasını Canlandırıyor

7 Yıllık Aradan Sonra Kritik Ziyaret: Pekin-Pyongyang Hattında Yeni Dönem

Akdeniz Güvenliği ve Stratejik Ortaklık: İtalya'nın NATO Ankara Zirvesine Bakışı

ABD'nin Mültecilere Yönelik Göç Politikası ve Orta Afrika Cumhuriyeti Kararı

UAEA'nın İran'ı Kınama Kararı ve Nükleer Kriz

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Güney Kafkasya'da Stratejik Kenetlenme: İstanbul Bildirisi ile Yeni Dönem

Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan Dışişleri Bakanları 10. Üçlü Toplantısı, 8 Haziran 2026 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirildi. Zirvede taraflar, Güney Kafkasya'da istikrar ve refah için ortak iradelerini beyan eden "İstanbul Bildirisi"ni imzaladı. Bu bildiri, sadece ulaştırma ve enerji başlıklarında bir mutabakat değil; küresel krizlerin gölgesinde bölge ülkelerinin kendi kaderini tayin etme iradesidir. Son yıllarda küresel ticaret yollarının yeniden şekillenmesi, Hazar geçişi Doğu-Batı Orta Koridoru'nun lojistik gücünü katbekat artırıyor. Kuzeydeki Rusya-Ukrayna çıkmazı düşünüldüğünde, bu üçlü mekanizmanın geliştirdiği ortak refleks, bölgeyi dış müdahalelerden ve jeopolitik kırılmalardan koruyacak en gerçekçi denge unsurudur. Klasik bir ticari ortaklığın ötesine geçip, siber savunmadan yenilenebilir enerjiye uzanan bu çerçeve, çok boyutlu hibrit tehditlere karşı güçlü bir güvenlik kalkanı oluşturuyor. Gelecek projeksiyonlarına bakıldığında ise bizleri çok

daha dinamik ve istikrarlı bir süreç bekliyor. Bu entegrasyon modeli, önümüzdeki dönemde özellikle Azerbaycan-Ermenistan ve Ankara-Yerevan normalleşme süreçlerinin de kurumsal garantörü olacaktır. Güney Kafkasya'yı bir çatışma havzası olmaktan çıkarıp Batı ile Doğu arasında alternatifsiz, güvenli bir küresel merkez haline getirebilir. Ancak sınırların korunması ve güvenlik iş birliğindeki bu net duruş, Orta Koridor'un yükselişinden rahatsız olan Rusya ve İran gibi komşu güçlerin karşı hamlelerini tetikleyebilir. Önümüzdeki süreçte üç ülkenin bu jeopolitik baskıyı nasıl göğüsleyeceği bölgesel istikrarın asıl belirleyicisi olacaktır. 2027'de Tiflis'te yapılacak sonraki toplantı, bu stratejik direncin ilk büyük test alanı olmaya aday. Sonuç olarak bu zirve, anlık bir ittifak arayışından ziyade, Güney Kafkasya'daki bölgesel sahiplenme modelinin dünyaya güçlü bir ilanı niteliğindedir. Gelecek yıl Tiflis'e taşınacak olan bu ortak akıl, çok kutuplu yeni dünya düzeninde barışın en güvenilir teminatı olmaya devam edecektir.

Türkiye-Suudi Arabistan Vize Muafiyeti Anlaşması

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Türkiye ile Suudi Arabistan arasında 13 Haziran 2026 tarihinde imzalanarak yürürlüğe giren vize muafiyeti anlaşması, iki ülke vatandaşlarının karşılıklı olarak serbest dolaşımını güvence altına almıştır. Bu gelişme, yalnızca turizm ve ticaret akışlarını bürokratik açıdan kolaylaştıran teknik bir düzenleme değildir. Ankara-Riyad hattındaki diplomatik ilişkilerin geçmişine bakıldığında bu anlaşma; ilişkilerdeki dönüşümün, ve devamlılığı olacak ekonomik ilişkilerin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Geçmiş ve güncel ilişkiler çerçevesinde bölgesel ve küresel olaylar incelendiğinde vize muafiyetleri, devletler arası güvenin kurumsallaşması ve asimetric risklerin azaltılarak işbirliğinin artırılması açısından kritik işlemlere sahiptir. Serbest dolaşım rejimi, bir yandan ekonomik entegrasyon ve işbirliği süreçlerini hızlandırırken, diğer yandan toplumsal ve kültürel etkileşimi derinleştirerek sosyo-politik bir yakınlaşma zemini inşa eder. Türkiye'nin güncel dönemde Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ülkelerine yönelik yürüttüğü ekonomi odaklı dış politika stratejileri, 2020 yılından beri istikrarlı bir şekilde devam etmektedir. Enerji güvenliği, doğrudan yabancı yatırım akışları ve savunma sanayi alanındaki çok ortaklı proje anlaşmalarına ek olarak vize muafiyetine yönelik yapılan anlaşma bahsedilen istikrarın birer göstergesidir. Bu anlaşma uzun vadede; ekonomik aktörlerin ve girişimcilerin mobilitesini artırarak işlem

maliyetlerini düşürebilecek, doğrudan yatırımların önünü açabilecek ve özellikle hizmet sektörü ile turizm endüstrisine katkı sağlayabilecek bir adım olarak değerlendirilebilir. Suudi Arabistan'ın ekonomik çeşitlendirmeyi ve petrole bağımlılığı azaltmayı hedefleyen "Vizyon 2030" stratejisi ile Türkiye'nin bölgesel ekonomik açılım ve ihracat odaklı büyüme politikaları arasındaki senkronizasyon, bu anlaşmanın rasyonel tabanını pekiştirmektedir. Ayrıca, iki ülke arasındaki siyasi ilişkilerin geçmişte yaşadığı dalgalanmalar dikkate alındığında; bu muafiyet, olası ekonomik avantajlarının yanı sıra diplomatik normalleşme sürecinin hukuki ve kurumsal bir tescili olarak değerlendirilebilir. Akademik literatürde devletler arası vize muafiyeti anlaşmaları, genellikle "yumuşak güç" ve "ekonomik diplomasi" enstrümanları olarak sınıflandırılır. Bu doğrultuda, söz konusu düzenleme kamu diplomasisi araçlarını da harekete geçirerek karşılıklı toplumsal algıların olumlu yönde dönüşmesine stratejik bir katkı sunma potansiyeli taşımaktadır. Bununla birlikte, anlaşmanın orta ve uzun vadeli çıktıları, bölgesel krizlerin jeopolitik seyrine ve aktörlerin dış politika önceliklerindeki stratejik kaymalara bağlı olarak değişiklik gösterecektir. Küresel enerji piyasalarındaki arz-talep ve fiyat dalgalanmaları veya Orta Doğu coğrafyasındaki kaygan siyasal zemin, bu

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

tür kurumsal işbirliklerinin sürdürülebilirliğini ve dayanıklılığını test edecek temel sınamalardır. Sonuç olarak, Türkiye-Suudi Arabistan vize muafiyeti anlaşması; ekonomik, kültürel ve jeostratejik boyutları bünyesinde barındıran, geçmiş dönem ikili ilişkilerine ek olarak bölgesel dinamiklerle birlikte ele alınması gereken bir anlaşmadır.

Türkiye ve Almanya 12 Yıl Sonra Stratejik Diyalog Mekanizmasını Canlandırıyor

Türkiye ile Almanya arasında 12 yıllık bir aradan sonra yeniden canlandırılan "Stratejik Diyalog Mekanizması", Ankara-Berlin hattında yalnızca ikili ilişkilerin tekrar dinamik şekilde ilerlemesi değil aynı zamanda da küresel jeopolitik kırılmaların zorunlu kıldığı yeni bir stratejik ortaklık modelini işaret etmektedir. Berlin'de dışişleribakanları düzeyinde gerçekleştirilen üçüncü toplantı; savunma sanayiinden Avrupa güvenlik mimarisine, ekonomik hedeflerden Türkiye-AB ilişkilerine kadar geniş bir yelpazede kurumsal bir çerçevenin temellerini atmıştır. Ankara ve Berlin arasındaki ilişkiler; 2015-2016

yıllarından itibaren özellikle 2020-2021 Doğu Akdeniz gerilimlerinin büyük etkisiyle uzun süreli bir duraklama dönemi yaşamıştı. Mekanizmanın 2014'ten sonra ilk kez, Türkiye ve Almanya'nın geçen yıl Ankara'da vardığı mutabakat doğrultusunda yeniden hayata geçirilmesi, konjonktürel bir tercihten ziyade yapısal zorunlulukların bir sonucudur. Bu anlaşmanın en büyük nedenleri bölgesel faktörlerle beraber küresel dünyada yaşanan krizler, savaşlar vb gibi durumlar özellikle Ukrayna Savaşı ve Bölgesel İstikrarsızlık: Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik hamleleri, Berlin'in güvenlik algısını kökten değiştirmiştir. Almanya, Karadeniz'in dengelenmesi, tahıl koridoru gibi diplomatik süreçlerin yönetilmesi ve Ortadoğu-Kafkaslar hattındaki istikrar için Türkiye'nin jeopolitik ağırlığını ve arabulucu/etki üretebilen" rolü çok önemlidir. Bunun yanında ABD'nin Rolü ve Transatlantik Endişeler de bu iki önemli devletin anlaşmalarının ne boyutta önemli olduğunu göstermektedir. Toplantının ve yeni dönemin en somut çıktısı, savunma sanayii alanındaki pragmatik değişimdir. Almanya'nın, İngiltere ile ortak olduğu Eurofighter Typhoon savaş uçaklarının Türkiye'ye satışına yönelik vetosunu kaldırması, bu yeni dönemin en net güven artırıcı adımı olmuştur. SAHA EXPO 2026 Entegrasyonu: Almanya Federal Savunma Bakanlığı'nın ve 9 Alman şirketinin SAHA EXPO'ya resmi katılımı, ilişkilerin sadece tedarik boyutunda kalmayacağını, ortak üretim potansiyellerinin de masaya yatırılacağını

göstermektedir. Toplantı kapsamında kurulan dört çalışma grubu (İkili İlişkiler, Türkiye-AB İlişkiler, Güvenlik-Savunma, Bölgesel Meseleler), geçici diplomatik temaslar yerine sürdürülebilir ve kurumsallaşmış bir diyalog zeminini amaçlamaktadır. Türkiye'nin masadaki öncelikli beklentileri şu şekildedir:

Gümrük Birliği ve Ekonomik Hedefler, iki ülke arasındaki ticaret hacminin kısa vadede 50 milyar doları aşması, 19 Haziran'da Ankara'da yapılacak JETCO ve Enerji Forumu ile bu hedefin 60 milyar dolara çıkarılmak istenmesi ekonomiyi en güvenli liman kılmaktadır. Vize Serbestisi ve Entegrasyon, iş dünyası ve vatandaşlar düzeyinde kronikleşen vize krizinin aşılması, vize serbestisi diyalogunun canlandırılması Ankara'nın kırmızı çizgilerinden biridir.. Avrupa Güvenlik Mimarisine Dahil Olma: Bakan Hakan Fidan'ın mevkidaşı Wadepul'a ilettiği en net mesaj; Türkiye'nin olmadığı bir Avrupa güvenlik stratejisinin eksik kalacağı gerçeğidir. Ankara, AB'nin savunma girişimlerinde (özellikle de kurumsal projelerde) hak ettiği yeri almak istemektedir.

Berlin'deki Stratejik Diyalog toplantısı, Türkiye-Almanya ilişkilerinde realpolitik ve tehdit odaklı pragmatik bir ortaklığın kurulduğunu göstermektedir. Almanya, Trump sonrası dönemde Avrupa'nın güvenliğini tek başına sırtlayamayacağını farkındadır; Türkiye ise Avrupa Birliği ülkeleri ile gerekli olan jeopolitik, jeostratejik konularda iş birliği yaparak çeşitli anlaşmalar ile savunma sanayisindeki pazar-

teknoloji payını büyütmeyi hedeflemektedir. Önümüzdeki süreçte, JETCO toplantısı ve Savunma Sanayii İş Birliği mekanizmalarından çıkacak somut projeler, bu stratejik diyalogun ne derece gerçekleşeceğini gösterecek ve AB'deki katı statükonun (Yunanistan-Kıbrıs vetoları) Berlin tarafından ne ölçüde esnetilebileceğini netleştirecektir.

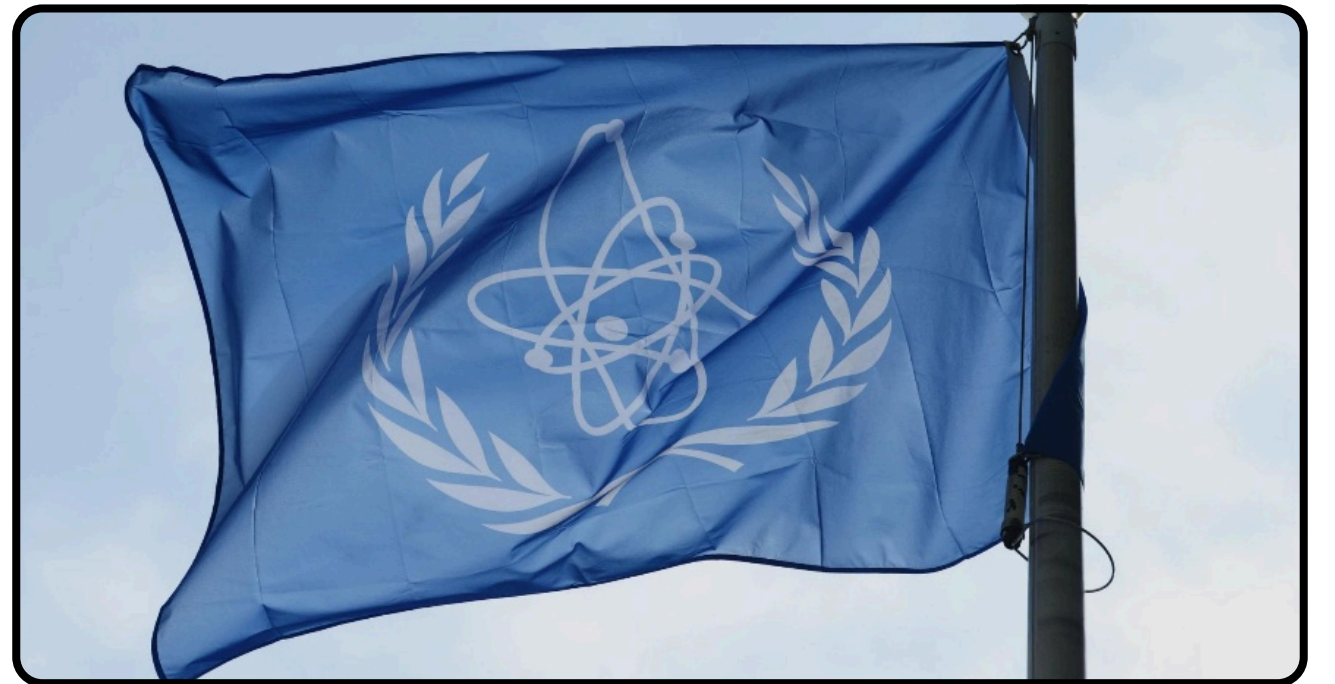
Akdeniz Güvenliği ve Stratejik Ortaklık: İtalya'nın NATO Ankara Zirvesine Bakışı

İtalya Savunma Bakanı Guido Crosetto, NATO'nun Ankara'da düzenlenecek olan zirvesini uluslararası güvenlik açısından değerlendirirken bu buluşmanın tüm müttefikler için tarihi bir fırsat olduğunu ifade etti. Akdeniz ve ittifak siyasetinde yeni bir dönemi işaret eden bu çıkışın ardından İtalyan hükümetinden yapılan resmî açıklamalarda da Ankara'daki zirvenin sadece diplomatik bir temas olarak kalmaması gerektiği; Transatlantik güvenliğinin güney kanadını yeniden şekillendirecek stratejik bir eşik olarak görülmesi gerektiği vurgulandı. Rusya'nın Ukrayna üzerinden kurduğu baskının yanı sıra Kuzey Afrika ve Orta Doğu'dan kaynaklanan düzensiz göç, istikrarsızlık ve terör

gibi tehditlerin arttığı bir dönemde Crosetto, İtalya'nın NATO içindeki "Güney Stratejisi" vizyonunu net bir şekilde ortaya koydu. İttifakın dikkatinin sadece Doğu Avrupa'ya sıkışıp kalmaması gerektiğinin altını çizen Crosetto, Akdeniz'deki kırılmalıkların tüm Avrupa'nın güvenliğini doğrudan etkilediğini belirtti. İtalya Savunma Bakanlığı yetkilileri de Ankara Zirvesi'nin önemine dikkat çekerek bu zirvenin, ittifak ortaklarına "Kolektif Savunma" kavramının Akdeniz'i de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini hatırlatmak adına eldeki en doğru zemin olduğunu dile getirdi. Uluslararası düşünce kuruluşlarının analizlerinde de belirtildiği gibi İtalya, savunma harcamalarındaki artış eğilimini sürdürürken bu bütçesel gücü Akdeniz'de hem caydırıcılığı artırmak hem de bölgesel istikrarı sağlamak amacıyla NATO şemsiyesi altında bir kaldıraç olarak kullanmayı hedeflemektedir. Türkiye açısından bakıldığında, NATO'nun en kritik ve büyük askeri güçlerinden biri olan İtalya'nın zirveye bu derece büyük bir misyon yüklemesi, Ankara'nın ittifak içindeki ağırlığını ve diplomatik konumunu daha da pekiştirmektedir. Türkiye ve İtalya, Akdeniz'in iki büyük kıyıdaş gücü olarak Libya, enerji yolları güvenliği ve deniz yetki alanları gibi konularda benzer jeopolitik kaygıları ve çıkarları paylaşmaktadır. Crosetto'nun Ankara Zirvesi'ni bir fırsat olarak görmesi, iki ülke arasında son dönemde ivme kazanan helikopter, hava savunma sistemleri ve deniz platformları alanındaki ortak savunma

sanayi projelerini ve stratejik teknoloji transferi süreçlerini de doğrudan destekleyebilecek niteliktedir. İtalyan savunma bürokrasisinin bu yaklaşımı, Ankara-Roma hattındaki askeri diplomasi trafiğini ve bölgesel iş birliğini çok daha somut adımlarla derinleştirme potansiyeline sahiptir. Tüm bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, İtalya Savunma Bakanı Crosetto'nun Ankara Zirvesi'ne yönelik vizyonu, NATO'nun geleceğinin sadece askeri bütçeleri artırmakla değil, bu bütçelerin doğru coğrafi önceliklere yönlendirilmesiyle korunabileceğini kanıtlamaktadır. Roma'nın Ankara'yı Akdeniz stratejisinin merkezine koyan bu rasyonel yaklaşımı, Batı ittifakı (NATO) içindeki güney kanadı dayanışmasını güçlendirirken operasyonel koordinasyonu da üst seviyeye çıkaracaktır. Bu durum, önümüzdeki süreçte NATO üyesi ülkelerin tehdit algılarını küresel ölçekte yeniden dengelerken, Akdeniz ve Ortadoğu hattındaki güvenlik mimarisinin çok daha sağlam bir temelde inşa edilmesini zorunlu kılacaktır.

UAEA'nın İran'ı Kınama Kararı ve Nükleer Kriz

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA) Yönetim Kurulu'nun İran'ın nükleer programına ilişkin iş birliği eksikliğini gerekçe göstererek aldığı karar, İran ile Batılı ülkeler arasındaki gerilimi yeniden artırmıştır. Fransa, Almanya ve Birleşik Krallık tarafından sunulan ve ABD tarafından desteklenen karar, İran'dan uranyum stokları hakkında daha şeffaf bilgi paylaşımı ve denetimlere daha geniş erişim talep etmektedir. Kararın ardından İran'ın uranyum zenginleştirme kapasitesini artıracığını açıklaması, krizin yalnızca diplomatik düzeyde kalmadığını ve sahaya yansıyan bir karşılık üretildiğini göstermektedir. Son UAEA raporları, İran'ın yüksek oranda zenginleştirilmiş uranyum stokuna sahip olduğunu ve bu stokların doğrulanmasında ciddi zorluklar yaşandığını ortaya koymaktadır. Bu gelişmeler, Hürmüz Boğazı ekseninde daha geniş bir jeopolitik gerilimle birlikte değerlendirilmektedir. Küresel petrol ve LNG ticaretinin önemli bir kısmının geçtiği bu stratejik geçit, İran ile Batılı aktörler arasındaki olası bir tırmanmanın ekonomik etkilerini artırmaktadır. Son dönemde gündeme gelen diplomatik temaslarda, deniz trafiğinin güvenliği ve Boğaz'daki istikrarın korunması önemli başlıklar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda nükleer dosya ile Hürmüz Boğazı güvenliği birbirine bağlı hale gelmiştir. İran'ın nükleer kapasitesini artırma yönündeki adımları, aynı zamanda bölgesel deniz güvenliği tartışmalarını da etkilemektedir. Türkiye açısından bu süreç çift yönlü bir risk alanı

oluşturmaktadır. Bir yandan Batı ile kurumsal uyum gereği nükleer denetim çağrılarına destek vermesi beklenirken, diğer yandan İran ile enerji ve ticaret ilişkilerini sürdürme zorunluluğu bulunmaktadır. Hürmüz Boğazı'nda yaşanabilecek olası bir kriz ise Türkiye'nin enerji arz güvenliğini doğrudan etkileyebilir. UAEA kararı ve İran'ın tepkisi, Hürmüz Boğazı ile birlikte düşünüldüğünde yalnızca nükleer bir anlaşmazlık değil, bölgesel güvenlik ve küresel enerji dengelerini etkileyen çok katmanlı bir kriz alanına işaret etmektedir.

İran-ABD Çatışmasında Askeri Kapasite ve Konvansiyonel-Asimetrik Denge

2026 yılının başından itibaren ABD-İsrail ve İran askeri gerilimi, Orta doğu jeopolitiğinde güç dengelerinin yeniden tanımlandığı bir döneme işaret etmektedir. BBC Verify ve askeri istihbarat kuruluşu Janes'in güncel uydu analizleri, İran'ın askeri alt yapısındaki tahribatın boyutlarını ortaya koyarken, Washington-Tahran hattındaki çatışma dinamiklerinin devletlerin savunma güçleri üzerindeki etkilerini analiz etmek açısından kritik veriler sunmaktadır. Hava ve

deniz kuvvetleri gibi yüksek teknoloji ve sürdürülebilir lojistik gerektiren konvansiyonel savunma unsurları, Batı ittifakının teknoloji ve istihbari üstünlüğü karşısında İran'ın en kırılgan halkasını oluşturmuştur. Mehrabad ve Şiraz hava üslerinde çok sayıda savaş uçağının imha edilmesi, Bender Abbas ve Konarak üslerindeki donanma kayıpları, Tahran'ın geleneksel caydırıcılık enstrümanlarının ağır bir operasyonel felce uğradığını göstermektedir. Siyasi aktörlerin "hava ve deniz kuvvetleri tamamen yok edildi" şeklindeki mutlak iddiaları dezenformasyon riski taşısa da İran'ın düzenli ordusu (Artesh) ve Devrim Muhafızları (IRGC) bünyesindeki konvansiyonel güç projeksiyonunun sınırlandığı bir gerçektir. Buna karşın, devletlerin savunma kapasiteleri yalnızca konvansiyonel envanter üzerinden okunamaz. İran'ın asimetrik savunma mimarisi (Shahed serisi kamikaze İHA/SİHA'lar ve Hürmüz Boğazı'nda konuşlu hızlı hücum botları) büyük oranda operasyonel kabiliyetini korumaktadır. Bu unsurların düşük maliyetli, dağıtık yapıda ve kolay gizlenebilir olması, ABD'nin mutlak hava hakimiyetine rağmen bölgedeki 20'den fazla ABD askeri tesisine ve hava savunma sistemine zarar verilmesini mümkün kılmıştır. Hürmüz Boğazı'nda düşürülen helikopter olayı ve ardından Bahreyn, Kuveyt, Ürdün'deki ABD varlıklarının hedef alınması, asimetrik tehdidin canlılığını ve bölgesel yayılımını kanıtlamakta-

dır. Uydu görüntülerinde dikkat çeken bir diğer husus, Tebriz gibi balistik füze üslerindeki tünel girişlerinde başlayan hızlı enkaz kaldırma ve yeraltı tahkimat çalışmalarıdır. Bu durum İran'ın "stratejik derinlik" ve yeraltı savunma sanayii tesislerini (füze şehirleri) koruma önceliğini yansıtmaktadır. Ancak ülkenin içinde bulunduğu kronik ekonomik kriz ve iç güvenlik zafiyetleri (Basij karargahlarına yönelik saldırılar ve toplumsal hareketler), bu savunma altyapısının orta ve uzun vadede tamamen yeniden inşa edilmesine (reconstruction) sınırlandıracak en büyük yapısal handikaplardır. Sonuç olarak, modern hava gücü ve hassas güdümlü mühimmatlar bir devletin konvansiyonel askeri kapasitesini kısa sürede felç edebilmektedir. Ancak asimetrik harp unsurlarına, yeraltı lojistik ağlarına ve köklü bir savunma sanayii doktrinine sahip devletlerin, yapısal hasara rağmen bölgesel bir "tehdit odağı" ve asimetrik güç çarpanı olarak kalmaya devam edebileceği görülmektedir.

Ukrayna'nın AB Üyelik Müzakerelerinin Güncel Durumu: Stratejik ve Politik Bir Dönüşüm

Ukrayna'nın Avrupa Birliği (AB) üyelik süreci, 2022'de Rusya'nın başlattığı geniş çaplı işgalin ardından hızlanmış ve AB'nin genişleme politikasını yeniden şekillendiren en kritik jeopolitik dosyalardan biri haline gelmiştir. Ukrayna, Haziran 2022'de aday ülke statüsü almış, Aralık 2023'te ise AB Konseyi tarafından resmi müzakere sürecinin açılmasına karar verilmiştir. 25 Haziran 2024'te yapılan ilk Hükümetlerarası Konferans ile müzakereler resmen başlatılmıştır. Güncel olarak süreç, "fasıl tarama (screening)" aşamasından "müzakere kümelerinin (clusters)" açılması aşamasına geçiş noktasındadır. AB Komisyonu verilerine göre Ukrayna, Eylül 2025 itibarıyla AB müktesebatına (acquis communautaire) uyum düzeyini belirleyen kapsamlı tarama sürecini tamamlamıştır. Bu aşama, aday ülkenin 35 politika faslında AB hukukuna ne ölçüde uyum sağladığının teknik olarak analiz edildiği kritik bir evredir. Komisyon ayrıca Ukrayna'nın özellikle kamu yönetimi reformu, dijitalleşme, kara para aklama ile mücadele ve yargı reformu alanlarında ilerleme kaydettiğini; ancak hukuk devleti, yolsuzlukla mücadele kurumlarının bağımsızlığı ve idari kapasite gibi alanlarda ciddi yapısal reform ihtiyacının devam ettiğini vurgulamaktadır. 2026 itibarıyla müzakerelerde en önemli gelişme, ilk "Temel İlkeler (Fundamentals)" kümesinin açılmasına yönelik AB Konseyi düzeyinde siyasi mutabakatın sağlanmasıdır. 12 Haziran 2026 tarihli son kararlar, AB'nin 27 üye ülkesi Ukrayna ve Moldova ile üyelik müzakerelerinin ilk aşamasını

başlatmayı onaylamıştır. Bu gelişme, uzun süredir süreci tıkayan siyasi vetoların (özellikle Macaristan kaynaklı blokajların) aşılması açısından kritik bir dönüm noktasıdır. Aynı zamanda AB içinde genişleme kararlarının giderek daha fazla jeopolitik güvenlik perspektifiyle alındığını göstermektedir. Ukrayna'nın üyelik süreci, klasik AB genişleme modellerinden farklı olarak savaş koşulları altında yürütülmektedir. Bu durum, süreci hem hızlandırmakta hem de daha karmaşık hale getirmektedir. AB, Ukrayna'yı yalnızca bir aday ülke olarak değil, aynı zamanda Avrupa güvenlik mimarisinin gelecekteki bir bileşeni olarak değerlendirmektedir. Özellikle Rusya tehdidi, genişlemeyi salt teknik bir süreç olmaktan çıkararak stratejik bir zorunluluk haline getirmiştir. Ukrayna'nın AB üyelik süreci kısa vadede tamamlanabilecek bir genişleme değil, Avrupa'nın güvenlik mimarisi ve kurumsal yapısının yeniden tanımlandığı uzun bir dönüşüm sürecidir. AB'nin hem kendi iç reformlarını gerçekleştirmesi hem de Ukrayna'nın savaş sonrası yeniden yapılanmasını desteklemesi gerekecektir. Bu nedenle üyelik, yalnızca bir hedef değil, Avrupa'nın geleceğini belirleyecek çok katmanlı bir stratejik süreç olarak okunmalıdır. Sonuç olarak Ukrayna'nın AB üyelik müzakereleri, teknik bir entegrasyon sürecinden çok daha fazlasını ifade etmektedir. Bu süreç, AB'nin kendisini bir "normatif güç" olmaktan çıkarıp daha açık şekilde "jeopolitik aktör" olarak yeniden konumlandırmasının bir sonucudur.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

7 Yıllık Aradan Sonra Kritik Ziyaret: Pekin-Pyongyang Hattında Yeni Dönem

Cumhurbaşkanı ve ÇKP Genel Sekreteri Xi Jinping, 8-9 Haziran 2026 tarihlerinde Kim Jong Un'un daveti üzerine Pyongyang'a iki günlük bir resmi ziyaret gerçekleştirdi. Bu ziyaret, yaklaşık yedi yıl aradan sonra yapılan ilk ziyaret olması nedeniyle oldukça önem taşımaktaydı. Xi Jinping Kuzey Kore yönetimi tarafından üst düzey törenlerle karşılandı. Görüşmelerde iki lider, Çin ile Kuzey Kore arasındaki "geleneksel dostluk ve stratejik iş birliğini" güçlendirme konusunda mutabakata vardı. Ekonomik, diplomatik ve güvenlik alanlarında ilişkilerin derinleştirilmesi mesajı verildi. Kuzey Kore'nin resmi ajansı KCNA, ziyaretin iki ülke arasındaki bağları "yeni bir tarihsel döneme taşıdığını" duyururken, tarafların çok yönlü iş birliğini artırma ve üst düzey temasları sıklaştırma konusunda anlaşmış olduğunu bildirdi. Xi Jinping'in Kuzey Kore'ye yaptığı ziyaret yeni bir anlaşma üretmekten çok stratejik mesajların öne çıktığı bir diplomasi örneğiydi. Yedi yıllık uzun bir

aranın ardından bu ziyaretin gerçekleştirilmesi Asya-Pasifik güvenlik dengeleri açısından yalnızca ikili ilişkilerin değil, aynı zamanda bölgesel güç rekabetinin de yeniden şekillendiğine işaret eden bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Son yıllarda Kuzey Kore'nin Rusya ile artan askeri ve ekonomik iş birliği, Pekin'in bölgedeki tek belirleyici aktör olma konumunu sorgulatmıştı. Bu kapsamda Çin tarafından bu ziyaretin temel amacı, uzun süredir zayıfladığı düşünülen Kuzey Kore üzerindeki nüfuzunu yeniden pekiştirme ve hem Washington'a hem Moskova'ya hem de Seul'e yönelik çok katmanlı birer mesaj verme olduğu söylenebilir. Çin, Kore Yarımadası'ndaki en kritik dengeleyici aktör olmaya devam etmek istemekte ve bu bölgedeki politikalarını bu amaç çerçevesinde çizmeye devam etmektedir. Ziyaretin en dikkat çekici yönlerinden biri, nükleer silahsızlanma konusunun açık şekilde gündeme gelmemesi oldu. Bu durum, Çin'in geleneksel olarak savunduğu "Kore Yarımadası'nın nükleer silahlardan arındırılması" politikasında esneklik gösterdiğini ve bir değişim sürecine girdiğini gösteriyor. Eğer bu yaklaşım kalıcı hale gelirse, Kuzey Kore'nin nükleer kapasitesinin fiilen bölgesel gerçeklik olarak kabul edilmesi ihtimali artabilir. Ancak denükleerizasyon konusunun tamamen gündemden çıkması ve askeri iş birliğinin artması, Güney Kore açısından ciddi güvenlik

sorunları yaratma riskini de artırmaktadır. Buna karşılık Kuzey Kore, son yıllarda elde ettiği diplomatik manevra alanını genişletmiş durumda. Rusya ile yakınlaşması ve Ukrayna savaşı bağlamında Rusya'ya dolaylı destek vermesi, Pyongyang'ın artık yalnızca Çin'e bağımlı bir aktör olmadığını gösteriyor. Bu durum, Kim Jong Un'un pazarlık gücünü artırırken Çin'in baskı kapasitesini sınırlandırıyor. Ziyaretin sembolik yönü de oldukça güçlü. Ortak törenler, dostluk vurguları ve "tarihi dönem" söylemi, iki ülkenin ilişkilerini yeniden tanımlama çabasına işaret ediyor. Ancak somut ekonomik veya askeri anlaşmaların açıklanmamış olması, bu yakınlaşmanın henüz stratejik çerçevede kaldığını gösteriyor. Sonuç olarak bu ziyaret, yeni bir ittifak doğurmaktan ziyade mevcut güç dengelerinin yeniden müzakere edildiği bir stratejik hatırlatma niteliği taşıyor. Çin, Kuzey Kore'yi tamamen kaybetmediğini göstermek isterken Pyongyang ise çok kutuplu sistemde daha bağımsız bir aktör olduğunu kanıtlamaya çalışıyor.

ABD'nin Mültecilere Yönelik Göç Politikası ve Orta Afrika Cumhuriyeti Kararı

Son günlerde gündeme gelen Trump yönetiminin İranlı ve farklı etnik kökenlere sahip diğer göçmenleri Orta Afrika Cumhuriyeti'ne (OAC) 'üçüncü ülke' adı altında sınır dışı etme kararı, ilk bakışta ABD-İran ilişkilerinin bir sonucu ve uzantısı gibi görünse de, aslında ABD'nin küresel göç politikasında yaşanan büyük bir değişimin ürünü olarak değerlendirilebilir. Son yıllarda ABD ve Avrupa ülkelerinde göç karşıtı söylemlerin güçlenmesi, devletlerin insan hakları yükümlülüklerinden ziyade sınır güvenliği ve göç kontrolüne öncelik vermesine yol açmıştır. Fakat bu politika yalnızca İranlı göçmenleri hedef almamaktadır. Afganistan, Suriye ve diğer 'az gelişmiş' ülkelere gelen göçmenlerin de üçüncü ülkelere gönderilmesi, Washington'un temel amacının belirli bir ülkeye karşı siyasi ambargo kurmaktan çok belki de düzensiz göçü ABD'nin kozmopolitik yapısına zarar vermesi gerekçesiyle kontrol altına almak olarak da değerlendirilebilir. Ancak İranlı göçmenlerin durumları özel bir önem taşımaktadır. Çünkü sınır dışı edilmesi planlanan kişiler arasında rejim muhalifleri ve dini sebeplerle baskı görme riski bulunan kadınlar da yer almaktadır. ABD yönetimi onları doğrudan İran'a göndermeyerek uluslararası hukukun "geri göndermeme" (non-refoulement) ilkesini teknik olarak ihlal etmemeye çalışırken, üçüncü bir ülkeye transfer edilmeleri aynı oranda güvenliklerini fiilen zayıflatmaktadır.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

‘Üçüncü ülke’ olarak bahsi geçen Orta Afrika Cumhuriyeti’nin seçilmiş olması da tesadüf değildir. Dünyanın en yoksul ve en kırılgan devletlerinden biri olan ülke, göçmenlerin uzun vadeli güvenliği ve entegrasyonu açısından ciddi soru işaretleri yaratmaktadır. Bu durum, ABD’nin önceliğinin insan hakları gereğince göçmenlerin refahı ve değil, sınır dışı süreçlerinin mümkün olduğunca hızlı ve görünür biçimde uygulanması olduğunu düşündürmektedir. Daha geniş perspektiften bakıldığında ise bu gelişme, küresel göç politikalarında yaşanan paradigma değişiminin bir örneğidir. Birleşik Krallık’ın Ruanda planı, Avrupa Birliği’nin üçüncü ülkelerle yaptığı göç anlaşmaları ve Avustralya’nın açık deniz göç merkezleri benzer mantığa dayanmaktadır. Devletler artan göç baskısını yönetmeye çalışırken egemenlik ve güvenlik kaygılarını insan haklarının önüne koymaktadır. Dolayısıyla mesele yalnızca ABD ile İran arasındaki siyasi gerilim değil, uluslararası sistemde göç kontrolünün insan hakları normlarına ne ölçüde üstün geleceği sorusudur.